

Skadestånd för avgrävd ledning

Vid schaktningsarbeten är det inte helt ovanligt att ledningar i marken skadas, trots att det finns relativt enkla sätt att ta reda på var eventuella ledningar går. Det är inte alltid självklart vem som ansvarar för skadan gentemot ledningsägaren.

TEXT: DANIEL ORRÖ, BITRÄDANDE JURIST PÅ ADVOKATFIRMAN DELPHI

I vissa fall är det fastighetsägaren som äger ledningen, till exempel en kommunal avloppsledning i gatumark. I andra fall äger någon annan ledningen, till exempel ett elnätbolag. Ett inte ovanligt scenario är att en schaktentreprenör utför arbeten i kommunens gatumark, eller i privat mark, för en fibernätägares räkning. Om entreprenören under arbetet skulle råka gräva

inhämtat ledningsanvisning från elnätbolaget och en kabel sedan skadas för att elnätbolaget har anvisat fel.

Om entreprenören är ansvarig enligt ovan kan ledningsägaren som huvudregel rikta skadeståndskrav mot entreprenören. I undantagsfall ska ledningsägaren istället rikta kravet till entreprenörens uppdragsgivare, fibernätägaren. Skadeståndslagen

”Det råder oftast inget tvivel om att det är schaktentreprenören som vållat skadan”

av en ledning, till exempel en elkabel tillhörande ett elnätbolag, vem ska elnätbolaget då vända sig till för att få ersättning?

ELNÄTSBOLAGET STÅR I normalfallet inte i något avtalsförhållande med vare sig entreprenören, fibernätägaren eller fastighetsägaren. Det blir därför fråga om ett så kallat utomkontraktuellt skadestånd. Av skadeståndslagen (1972:207) framgår att den som genom vårdslöshet vållat en sakskada ska ersätta skadan. Skada på en ledning är en sakskada och det råder oftast inget tvivel om att det är schaktentreprenören som vållat skadan. Frågan är då om entreprenören varit vårdslös. Enkelt uttryckt kan man säga att entreprenören har varit vårdslös om entreprenören underlåtit att inhämta ledningsanvisning från elnätbolaget, eller om entreprenören lyckats skada en kabel trots att elnätbolaget lämnat korrekt anvisning. Entreprenören har däremot inte varit vårdslös om entreprenören har

föreskriver nämligen att en uppdragsgivare i vissa fall har ansvar för sin uppdragsgivares skadevållande genom så kallat principalansvar. Uppdragsgivaren har endast principalansvar om entreprenören inte kan anses vara oberoende, utan utför uppdraget under omständigheter som mer liknar de som förekommer i ett anställningsförhållande. Det kan till exempel röra sig om att uppdragsgivaren alltid bestämmer hur arbetet ska utföras samt utövar viss kontroll över entreprenören. De allra flesta entreprenörer, även mindre sådana, är dock att anse som fristående uppdragsgivare. De ansvarar därmed för skador som de själva vållar.

Som en parentes kan här nämnas att det finns regler i miljöbalken (1998:808) som föreskriver att en uppdragsgivare kan ha ett gemensamt ansvar med sin entreprenör för skador som orsakas vid grävning eller liknande arbeten. Sådant ansvar föreligger dock endast för skador i arbetsområdets

Daniel Orrö, biträdande jurist på Advokatfirman Delphi.

omgivning. Skador som inträffar inom själva arbetsområdet, vilket så gott som alltid är fallet när en ledning grävs av, faller utanför regelns tillämpning.

YTTERLIGARE ETT FALL där uppdragsgivaren ansvarar för entreprenörens skadevållande är när uppdragsgivaren står i ett avtalsförhållande med den skadedrabbade ledningsägaren. Då ansvarar uppdragsgivaren som huvudregel gentemot ledningsägaren för entreprenörens arbeten såsom för eget arbete. Om entreprenören skulle gräva av en ledning kan ledningsägaren vända sig till sin avtalspart, det vill säga entreprenörens uppdragsgivare, för att få skadan reglerad. Uppdragsgivaren kan då sedan vända sig mot entreprenören för ersättning. ■